

Handläggare
Erika Sjöqvist
Södertälje kommun
Utredare
08 523 069 83
erika.sjoqvist@sodertalje.se

Till
Arbetsmarknadsdepartementet

Ert diarienummer
A2024/00878

Yttrande över slutbetänkandet "Styrkraft för lyckad integration", SOU 2024:41

Sammanfattning

Södertälje kommun är till stor del positiv till utredningens förslag. Kommunen delar uppfattningen att de föreslagna ändringarna gällande etableringsersättningens nivå skulle gynna nyanländas etablering på arbetsmarknaden, skapa bättre förutsättningar för nyanlända att nå självförsörjning och förbättra den sociala integrationen. Ändringarna skulle också medföra positiva konsekvenser för jämställdhet och för barn genom att bidra till en högre självförsörjningsgrad och ökad självständighet bland nyanlända. Att vara självförsörjande och oberoende av ekonomiskt bistånd har många fördelar, vilket utredningen lyfter fram.

Södertälje kommun anser att det är viktigt att en välfungerande samverkan mellan den statliga och den kommunala nivån prioriteras i utformandet av en ny styrmodell. Vidare är det viktigt att målgrupper som har särskilt svårt att etablera sig på arbetsmarknaden, exempelvis äldre och personer med funktionsnedsättning, särskilt prioriteras i myndigheternas uppdrag. Erfarenheterna från dessa målgrupper behöver beaktas i utvärderingar och uppföljningar.

Södertälje kommun anser inte att det är önskvärt att nyanlända ska arbeta vid sidan av deltagande i etableringsinsatser på heltid. Kommunen vill understryka att det är nödvändigt att nyanlända får bra förutsättningar att fokusera på språkinläring genom en kvalitativ undervisning. Satsningar på integration via språk och språksatsningar är av stor vikt för att nyanlända ska integreras i samhället och för att på sikt kunna tillgodose behovet av kompetensförsörjning inom exempelvis förskola, vård och omsorg.

Södertälje kommun är kritisk till utredningens uppdrag att ta bort etableringstillägget eftersom detta skulle medföra negativa konsekvenser för barn och för hushåll med barn. Södertälje kommun menar, liksom utredningen, att etableringstillägget ska höjas och individualiseras.

Södertälje kommuns ställningstaganden

Nedan redovisas Södertälje kommuns synpunkter på förslagen i slutbetänkandet.

4.4 Ett nationellt integrationsråd inrättas

Utredningen föreslår att ett nationellt integrationsråd ska inrättas i syfte att följa upp och bedöma utvecklingen av integrationen och främja samverkan med kommuner och andra relevanta aktörer. Södertälje kommun anser att det är viktigt att samverkan med kommunerna fungerar väl och utformas på ett sådant sätt att den underlättar för kommunerna att genomföra integrationsinsatser. Det är exempelvis viktigt att uppföljningarna som görs är till nytta för den kommunala nivån och att de utformas på ett sådant sätt att de inte medför alltför betungande redovisningskrav för kommunerna. Vidare anser

Södertälje kommun att rådet behöver säkerställa att behoven hos sårbara målgrupper, exempelvis äldre och personer med funktionsnedsättning, beaktas kopplat till samverkan, erfarenhetsutbyte och uppföljning.

5.5 En integrationsbarometer för uppföljning av den självupplevda integrationen

Södertälje kommun håller med utredningen om vikten av att komplettera analysen av indikatorer med metoder för att mäta den självupplevda integrationen genom en så kallad integrationsbarometer. Kommunen anser att det är viktigt att de metoder som används utformas så att erfarenheterna hos olika målgrupper, exempelvis äldre och personer med funktionsnedsättning, kan tillvaratas. Olika kommunikationssätt kan därför behöva tillämpas när den självupplevda integrationen undersöks.

8.2.2 Etableringsersättningen och etableringstillägget ska följa utvecklingen av konsumentprisindex, 8.2.3 Nivån på etableringsersättningen behöver höjas

Södertälje kommun anser att förslagen medför bättre förutsättningar för nyanlända att bli självständiga genom självförsörjning, vilket är gynnsamt för möjligheten att etablera sig på arbetsmarknaden och för den sociala integrationen. Utredningens förslag medför också positiva konsekvenser för jämställdhet och för barn genom att höja nyanländas självförsörjningsgrad. Att vara självförsörjande och oberoende av ekonomiskt bistånd har många fördelar, vilket utredningen lyfter fram.

8.2.4 Ett individualiserat etableringstillägg

Södertälje kommun anser att det är bra att etableringstillägget individualiseras eftersom det kan möjliggöra att målgrupper som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden, exempelvis föräldrar till barn med funktionsnedsättning, lättare kan komma ut i arbetslivet och undvika ett långsiktigt beroende av försörjningsstöd eller andra bidrag. Vidare anser kommunen att förslaget om ett individualiserat etableringstillägg som följer konsumentprisindex behöver kompletteras med insatser som säkerställer att målgrupper som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden, exempelvis äldre kvinnor och personer med funktionsnedsättning, får det stöd som behövs för att inte bli beroende av bidrag.

8.2.5 Utökade möjligheter att arbeta parallellt med att delta i etableringsinsatser

I utredningen beskrivs att nyanlända blir beroende av försörjningsstöd trots att de förväntas delta i etableringsinsatser på heltid. En viktig del i etableringsinsatserna är språkinläring, framför allt genom svenska för invandrare via vuxenutbildningen. Att få tillräckliga kunskaper i svenska är en viktig förutsättning för att etablera sig på arbetsmarknaden och få en egen försörjning.

För att undvika marginaleffekten i försörjningsstödet föreslår utredningen att etableringsbidraget ska öka och inte reduceras vid inkomst från arbete. Södertälje kommun ser positivt på att etableringsbidraget ökar för att minska nyanländas beroende av försörjningsstöd.

Däremot anser Södertälje kommun inte att det är önskvärt att nyanlända ska delta i etableringsinsatser på heltid och därutöver arbeta. Kommunen vill understryka att det är viktigt att nyanlända får bra förutsättningar att fokusera på språkinläring genom en kvalitativ undervisning. Kommunens vuxenutbildning ser att många nyanlända avbryter sina studier, förlänger studietiden och/eller inte klarar godkända betyg på grund av att de prioriterar arbete och inkomst, i många fall med tidsbegränsade anställningar. Det leder till bristande kunskaper i svenska och att de i ett längre perspektiv får svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Sämre förutsättningar för nyanländas språkinläring försvårar också deras möjligheter till fortsatta studier, exempelvis att nå behörighet till gymnasiala yrkesutbildningar.

Södertälje kommuns erfarenhet är att förslag som avser arbetsmarknadsinsatser till nyanlända kvinnor ofta anordnas med "enkla jobb" inom förskola/skola och vård och omsorg. Arbete inom exempelvis

förskola och äldreomsorg ställer stora krav på förmåga till språklig kommunikation med barn, vårdnadshavare, brukare och kollegor. Kommunens erfarenhet från förskolor i de områden som har flest utrikesfödda medarbetare visar att tillräcklig språkinläring är en förutsättning för arbete/praktik inom pedagogisk verksamhet. Detsamma gäller för arbete inom vård och omsorg. Det behöver finnas ett tillräckligt gott språk för att delta i verksamheten och utföra uppdraget. Det är därför av stor vikt att satsa på integration via språk och språksatsningar för att nyanlända ska integreras och för att samhället ska kunna tillgodose behovet av kompetensförsörjning inom exempelvis förskola, vård och omsorg.

8.3 Uppdraget att avskaffa etableringstillägget och bostadsersättningen

Södertälje kommun är kritisk till utredningens uppdrag att ta bort etableringstillägget eftersom detta skulle medföra negativa konsekvenser för barn och för hushåll med barn. Södertälje kommun menar i stället, likt utredningen, att etableringstillägget ska höjas och individualiseras.

10.5 Konsekvenser för barn

Södertälje kommun instämmer i vikten av att barn till nyanlända i hög grad ska delta i förskolan för att tidigt påbörja språkinläringen. Deltagande i förskolans verksamhet stärker barnens språkutveckling och deras förutsättningar för en lyckad skolgång.

Vidare anser Södertälje kommun att slutbetänkandet särskilt behöver beakta konsekvenserna för barn med funktionsnedsättning samt föräldrar till barn med funktionsnedsättning och hur den föreslagna styrmodellen säkerställer att deras specifika behov tillvaratas.

Boel Godner
Kommunstyrelsens ordförande